Lietas Nr. C12231513
Lietas arhīva Nr. C-0790-14/11

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2014.gada 3.novembrī

Daugavpilī

Daugavpils tiesas tiesnese V.Lāčplēse
ar sekretāri I.Dreli,
tulci A.Klodāni
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu **/pers. D/ (/)** prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību **„Latgales Jumts"** par atlaišanas pabalsta piedziņu.

A p r a k s t o š

/pers. D/ (/) vērsās tiesā ar prasību pret sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Latgales Jumts" par atlaišanas pabalsta piedziņu
Prasītāja norādīja, ka 2009.gada 1.jūnijā starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts darba līgums Nr.12-2009, prasītāja tika pieņemta darbā par grāmatvedi/kasieri. Darba tiesisko attiecību laikā prasītāja tikusi pakļauta psiholoģiskās vardarbības – mobinga – ietekmei darba vietā no valdes locekļa /pers. F/ puses. Prasītāja strādāja uzņēmumā ilgu laiku, un pa visu šo laiku no darba devēja puses nebija izteikti rājieni vai piezīmes. Taču /pers. F/ kā valdes loceklis uzsācis prasītāju pastāvīgi un nepamatoti kritizēt darba kolēģu priekšā; deva prasītājai uzdevumus viņas pārejošos darba nespējas laikā u.tml. Psiholoģiskās vardarbības rezultātā prasītājas veselības stāvoklis pasliktinājies.
Sakarā ar valdes locekļa psiholoģisko teroru prasītāja bija spiesta uzteikt darba līgumu pēc Darba likuma 100.panta piektās daļas. Proti, 2013.gada 3.oktobrī prasītāja uzteica darba līgumu, iesniedzot par to iesniegumu. 2013.gada 3.oktobrī darba devējs saņēma iesniegumu, par ko liecina atzīme par saņemšanu uz iesnieguma. Darba līgums ar atbildētāju tika izbeigts 2013.gada 3.oktobrī, taču pēc Darba likuma 100.panta pirmās daļas, nevis pēc Darba likuma 100.panta piektās daļas.
Izbeidzot darba līgumu, atbildētājs taisīja 2013.gada 3.oktobra rīkojumu Nr.189/2013, kā pamats darba līguma izbeigšanai tajā tika norādīts prasītājas 2013.gada 3.oktobra iesniegums. Sakarā ar to, ka darba līgums tika uzteikts pēc Darba likuma 100.panta piektās daļas, tad atbildētājam bija pienākums izmaksāt prasītājai atlaišanas pabalstu saskaņā ar Darba likuma 112.pantu. Taču atbildētājs neizmaksāja prasītājai atlaišanas pabalstu un neizsniedza izziņu par darba samaksu, kaut gan iesniegums tika nodots atbildētājam, par ko liecina atzīme uz iesnieguma.
Prasītāja norādījusi, ka Darba likums nepiešķir darba devējam tiesības mainīt darba līguma uzteikuma pamatu, ja darba līgums uzteikts pēc darbinieka iniciatīvas. Neraugoties uz to, ka Darba likumā *expresiss verbis* netiek atrunāta kārtība darbinieka uzteikuma pārsūdzēšanai, prasītāja uzskata, ka šajā gadījumā var piemērot pēc analoģijas Darba likuma noteikumus, kuri nosaka darba devēja uzteikuma pārsūdzēšanas kartību. Respektīvi, ja darba devējs nepiekrīt darba līguma uzteikuma pamatam, tad viņam ir tiesības iesniegt tiesā prasību un lūgt tiesu atzīt, ka darba līgums uzteikts pēc Darba likuma 100.panta pirmās daļas.
Prasītāja norādījusi, ka viņas gadījumā Darba likuma 122.pantā minētais prasības termiņš netiek piemērots, jo šī tiesību norma attiecināma tikai uz darba devēja uzteikuma pārsūdzēšanu, bet šai gadījumā jāpiemēro Darba likuma 31.pantā norādītais termiņš.
Prasītāja lūdza atzīt, ka darba līgums tika uzteikts pēc Darba likuma 100.panta piektās daļas, piedzīt no atbildētāja atlaišanas pabalstu 660 LVL apmērā (pirms nodokļu ieturējuma).

Prasījums pamatots uz Darba likuma 31.pantu, 101.panta piekto daļu.

2014.gada 24.martā prasītāja iesniedza prasības pieteikuma papildinājumus, norādot, ka sakarā ar to, ka prasītāja bija atlaista no darba 2013.gada 3.oktobrī, bet aprēķināto darba samaksu saņēma tikai 2013.gada 1.novembrī un saslima tikai psiholoģiska terora rezultātā no vadības puses, lūdz piedzīt no atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzību 1 000 EUR apmērā sakarā ar savlaicīgi neizmaksāto darba samaksu.

Atbildētājs iesniedza tiesai rakstveida paskaidrojumu sakarā ar celto prasību, norādot, ka prasību neatzīst pilnīgi.

Atbildētājs norādīja, ka prasītājas norādītais, ka viņa tikusi pakļauta psiholoģiskās vardarbības (mobinga) ietekmei darba vietā no valdes locekļa /pers. F/ puses, ir nepamatots. Prasītāja norādījusi tikai uz vienu apstākli, ka /pers. F/ viņu nepamatoti kritizējis darba kolēģu priekšā.

Darba likuma 100.panta piektās daļa, pēc kuras prasītāja lūdza izbeigt darba tiesiskās attiecības, paredz, ka šo punktu darba tiesisko attiecību izbeigšanai var piemērot gadījumā, kad darbiniekam ir svarīgs iemesls; par šādu iemeslu var uzskatīt tādu iemeslu, kuru darbinieks nevar ietekmēt un kurš ir saistīts ar darba devēja nelikumīgām darbībām. Šī likuma norma paredz darbinieka tiesības uzteikt darba līgumu, neievērojot likumā noteikto uzteikuma termiņu – 30 dienas. Likumdevējs paredzējis, ka tāda svarīga iemesla gadījumā, kad ir aizskartas darbinieka tiesības, sakarā ar ko viņš ir spiests steidzīgi uzteikt darba līgumu, darbiniekam tiek izmaksāts atlaišanas pabalsts.

Prasītāja strādāja SIA „Latgales Jumts" par galveno grāmatvedi, kuras pienākumi norādīti tai skaitā Latvijas Republikas profesiju klasifikatorā, un viņai, pildot savus pienākumus, bija jāievēro likums „Par grāmatvedību", Gada pārskatu likums u.t.t.

Prasītāja, iesniedzot 2013.gada 3.oktobra iesniegumu ar lūgumu izbeigt darba attiecības pēc darbinieka uzteikuma, pretēji Darba likuma 100.panta piektās daļas un darba līguma 8.2.punkta prasībām nenorādīja nekādus iemeslus, kas bija uzteikuma pamatā.

Prasītāja iesniedza iesniegumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu 2013.gada 3.oktobrī, savukārt laika posmā no 2013.gada 22.augusta līdz 2.oktobrim prasītājai bija darbnespējas lapa.

SIA „Latgales Jumts" valdes loceklis no 2013.gada 22.augusta, saskaņā ar Komercuzņēmuma reģistra lēmumu par valdes locekļa ierakstīšanas veikšanu publiskajā reģistrā, ir /pers. H/, bet /pers. F/ atlaists; SIA „Latgales Jumts" dalībnieka lēmums par valdes locekļa /pers. F/ atlaišanu tika pieņemts 2013.gada 12.augustā. Pats valdes loceklis /pers. F/ iesniedza SIA „Latgales Jumts" dalībniekam iesniegumu ar savu vēlēšanos atstāt valdes locekļa amatu 2013.gada 19.jūnijā. Visi šie notikumi bija noteikti zināmi prasītājai. Laika posmā no 2013.gada 8.jūlija līdz 2013.gada 31.jūlijam valdes loceklis /pers. F/ atradās atvaļinājumā, un šajā laikā nekādu kontaktu, kas būtu saistīti ar darba attiecībām starp prasītāju un valdes locekli /pers. F/, nebija.

Prasītāja par svarīgu iemeslu norādīja to, ka tika pakļauta psiholoģiskās vardarbības ietekmei darba vietā no valdes locekļa /pers. F/ puses, kura kādas

darbības bija par pamatu darba attiecību izbeigšanai. Taču prasītāja nenorādīja, kas tieši liecina, ka bija kāds psiholoģiskais terors, kādas valdes locekļa /pers. F/ darbības prasītāja uzskata par psiholoģisko teroru, kādā laikā bija šīs darbības. Nav arī saprotams, kāpēc prasītāja gaidīja jauna valdes locekļa nozīmēšanu, lai iesniegtu iesniegumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar iepriekšējo valdes locekli. Nav arī saprotams, kāpēc prasītāja pirms griešanās tiesā nevērsās pie atbildētāja ar norādījumu, kādi iemesli ir par pamatu prasītājai izbeigt darba tiesiskās attiecības, pamatojoties uz Darba likuma 100.panta piekto daļu.

Atbildētājs uzskata, ka vērtējot to, vai prasītājai bija pamats prasīt uzteikt darba līgumu saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu, jāņem vērā, ka prasītājai bija pienākums sakārtot grāmatvedības reģistrus, sagatavot atskaites par SIA „Latgales Jumts" finanšu stāvokli to nodošanai valdes loceklim /pers. F/ un jaunajam valdes loceklim /pers. H/, lai valde varētu iepazīties ar SIA „Latgales Jumts" finanšu rādītājiem un grāmatvedības reģistru stāvokli, kā arī prasītājai bija jāsagatavo un jānodod grāmatvedības dokumentācija grāmatvedei /pers. I/ līdz 2013.gada 22.augustam. Par to liecina atbildētāja 2013.gada 10.septembra paziņojums, kuru prasītāja pati ir pievienojusi prasības pieteikumam. Atbildētājs brīdināja prasītāju par darba tiesisko attiecību izbeigšanu pēc darba devēja iniciatīvas likumā noteiktajā kārtībā šo rīkojumu neizpildes gadījumā. Taču prasītāja neizpildīja atbildētāja valdes rīkojumus un nenodeva likumā noteiktajā kārtībā SIA „Latgales Jumts" grāmatvedības un finanšu dokumentus. Visa grāmatvedības dokumentācija faktiski bija pamesta novārtā. Pēc prasītājas kā grāmatvedes bezatbildīgas rīcības jaunais valdes loceklis līdz šim spiests griezties pie speciālistiem (grāmatvedības ekspertiem) grāmatvedības reģistru nokārtošanai (tajā skaitā lai novērstu atskaites dokumentos pieļautās kļūdas). Tādējādi atbildētājs cieš papildus izdevumus un zaudējumus. Pastāvot tieši šādiem apstākļiem, prasītāja uzreiz pēc darbnespējas lapas slēgšanas iesniedza uzteikumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

Atbildētāja rīcībā nav nekādu ziņu par rājieniem, nepamatotiem rīkojumiem vai vērstu piedziņu attiecībā uz prasītāju, kā arī SIA „Latgales Jumts" lietvedībā nav nekādu prasītājas iesniegumu par kādu ietekmēšanu vai pretenzijām pret darba devēju (piemēram, pārtraukt kādas nelabvēlīgas darbības u.t.t.).

Atbildētājs pieļauj, ka prasītājai varēja būt kāds personisks konflikts tieši un personīgi ar /pers. F/, kurš nekādā veidā nav saistīts ar SIA „Latgales Jumts" kā darba devēju. Savukārt valdes loceklis /pers. H/ nezināja un nevarēja zināt, kādi personīgi konflikti un attiecības pastāv prasītājas un /pers. F/ starpā.

Atbildētājs norādīja, ka pamatojoties uz Darba līguma 8.3.3.punktu, saskaņā ar kuru darba devējam ir tiesības pēc paša ieskatiem samazināt darbinieka uzteikuma termiņu no darbinieka puses, atbildētājs apmierināja darbinieka (prasītājas) lūgumu uzteikt darba tiesiskās attiecības steidzami pēc darbinieka iniciatīvas, kas atbilst Darba likuma 100.panta 1.punktam. Atbildētājs uzskata, ka prasība izbeigt darba tiesiskās attiecības saskaņā ar 100.panta 1.punktu bez pamatota, svarīga iemesla norādīšanas un atbilstoši izmaksāt atlaišanas pabalstu ir nepamatota ar likuma normām un neatbilst faktiskajiem apstākļiem.

Atbildētājs lūdza noraidīt prasību par atlaišanas pabalsta piedziņu.

Papildus paskaidrojumā par prasību atbildētājs izklāstīja savu viedokli par 2014.gada 24.marta tiesas sēdē prasītājas iesniegtajiem dokumentiem un par pieteikto prasījumu par morālā kaitējuma piedziņu 1 000 EUR apmērā.

Atbildētājs norādīja, ka prasītāja ir iesniegusi tiesai trīs dokumentus krievu valodā – divas kopijas un vienu oriģinālu. No kopiju un lapas ar parakstu, kurš līdzīgs /pers. F/ parakstam, satura izriet, ka prasītājai atgādināts izpildīt noteiktus grāmatvedības pasākumus, uzdots jautājums par atlikumiem attiecībā uz atlaistajiem darbiniekiem. Viena no prasītājas iesniegtajām lapām ir darba laika uzskaites tabeles melnraksts, jo tajā ir labojumi un svītrojumi. Atbildētāja ieskatā, informācija, kas atspoguļota dokumentos, ne par ko nevar liecināt, jo dokumentiem nav juridiskā spēka, tie izpildīti brīvā formā, kopijas nav apliecinātas, atbildētājam nav zināms, vai paraksts uz dokumenta ir /pers. F/ paraksts, šo dokumentu tiesā iesniedza persona, kurai nav tiesību un pilnvarojuma glabāt darba devēja dokumentus. Uzskata, ka prasītājas iesniegtie dokumenti nav vērtējami kā pierādījumi to saturs neattiecas uz lietas būtību, jo tajos norādīti tikai atgādinājumi prasītājai kā grāmatvedei, savu pienākumu izpildei noteiktā laikā.

SIA „Latgales Jumts" ir juridiskā persona, sabiedrības valdes loceklis bija /pers. F/, kurš bija atlaists no darba 2013.gada augustā, kas acīmredzami bija zināms prasītājai. Prasītāja uzņēmumā strādāja par grāmatvedi no 2009.gada 1.jūnija, ar valdes locekli /pers. F/ strādāja vairāk nekā četrus gadus. Prasītāja norādījusi, ka bija spriesta aiziet no darba, jo slimoja pēc psiholoģiskā terora, bet nenorādīja to, ka pati plānoja atstāt darbu sakarā ar iespēju aiziet pensijā. Šai sakarā uzņēmumā no 2013.gada 1.augusta bija pieņemta jauna grāmatvede ar mērķi dot pietiekamu laiku iepazīties ar grāmatvedības kārtošanas principiem tieši šajā uzņēmumā. Diemžēl, prasītāja atteicās ievest jaunu cilvēku darba devēja grāmatvedības lietās, nekādus dokumentus, grāmatvedības reģistrus nenodeva, bet 2013.gada 22.augustā paziņoja, ka viņai ir darbnespējas lapa.

Lai spriestu par psiholoģisko teroru no vadības puses, nepieciešams noskaidrot, ko prasītāja uzskata par psiholoģisko teroru. Atbildētājs vērsa tiesas uzmanību uz to, ka lietas materiālos nav ne norādījumu, ne piemēru, ko prasītāja uzskatīja un nosauca par psiholoģisko teroru no vadības puses. Prasītājai bija atbildīgs amats, kas prasa no cilvēka stipru nervu sistēmu un noteiktu veselības stāvokli, lai varētu strādāt stresa apstākļos, jo atbildība ir stresa faktors jebkurā dzīves sfērā. Tiesas sēdē bija redzams, ka prasītājas stāvoklis ir uzbudināts, viņai grūti koncentrēties un objektīvi apspriest jautājumus. Atbildētājs izteica pieņēmumu, ka, iespējams, prasītāja atradās tādā pat stāvoklī, kādā viņa bija pēdējā mēnesī, būdama darba attiecībās ar atbildētāju, un ka tādā psiholoģiskā stāvoklī grūti vienoties un saprasties, izpildīt darba devēja rīkojumus bez viedokļa, ka tiek izdarīts spiediens.

Atbildētājs pats ir ieinteresēts noskaidrot, vai bija mobinga pazīmes, jo gadījumā, ja tiks konstatēts, ka šie fakti darba attiecībās ar prasītāju pastāvēja, atbildētājam būs iespēja vērst prasību pret valdes locekli /pers. F/, kurš ar savām nelikumīgām darbībām radīja sabiedrībai zaudējumus. Tādēļ nepieciešams, lai prasītāja pamato savu prasību un norāda, kādus faktus viņa nosaukusi par teroru.

Prasītāja, strādājot par grāmatvedi uzņēmumā, slimoja no 2013.gada 22.augusta un, neizejot darbā, 2013.gada 3.oktobrī iesniedza iesniegumu ar lūgumu atlaist no darba nekavējoties tajā pašā dienā. Apstākļos, kad grāmatvede nenodeva grāmatvedības reģistrus jaunai grāmatvedei, kad grāmatvede, kuras rīcībā un pārziņā bija visi grāmatvedības dokumenti, faktiski atstāja savu darba vietu, nenokārtojot savus pienākumus saskaņā ar darba līguma un Darba likuma noteikumiem, redzams, ka atbildētājam objektīvi nebija iespējas veikt aprēķinu tajā pašā dienā. Vienlaikus, neskatoties uz apstākļiem, sabiedrība cenšas izpildīt likumā noteikto un atlaist darbinieku saskaņā ar likuma prasībām. 2013.gada 4.oktobrī valdes loceklis nosūtīja prasītājai paziņojumu Nr.139/2013, kurā lūdza prasītāju ierasties SIA „Latgales Jumts", lai parakstītu rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, jo tikai nokārtojot dokumentus, kas saistīti ar atlaišanu, var veikt aprēķinu. Prasītāja ieradās ofisā tikai pēc vēstules saņemšanas pa pastu un atteicās parakstīt rīkojumu par atlaišanu no darba. Tādā veidā pati prasītāja ar savām nepamatotām darbībām (iesniegums par atlaišanu bez pamata un iemesla norādīšanas, rīkojuma par atlaišanu neparakstīšana, nepamatota prasība atlaist nekavējoties, dokumentu nenodošana jaunai grāmatvedei u.t.t.) vilcināja aprēķina saņemšanu un darba samaksa tika izmaksāta ar nokavēšanos tikai pašas prasītājas vainas dēļ. Atbildētājs uzskata, ka faktiski psiholoģisko teroru veica nevis darba devējs, bet prasītāja.

Atbildētājs uzskata, ka prasītājai nav pamata prasīt materiālo kaitējuma atlīdzību, kad nav pat norādīts, kādas prasītājas tiesības bija aizskartas, kāda persona un ar kādām darbībām šādu aizskārumu nodarījusi. Atbildētāja ieskatā, pats fakts, ka prasītāja slimoja, nevar liecināt, ka prasītājas slimība kādā veidā saistīta ar darbībām darba vietā, un ka tieši valdes locekļa kādas darbības bija par pamatu slimības rašanās un progresēšanai. Atbildētājam ir tāds pats pamats domāt, ka grāmatvedes nelikumīgās darbības (dokumentu nenodošana, pēkšņa aiziešana no darba) radās sakarā ar prasītājas slimības progresēšanu.

Tiesas sēdē prasītāja uzturēja savu prasību pēc prasības pieteikumā un prasības papildinājumā norādītajiem motīviem, tiesai paskaidroja, ka viņa nebija gribējusi aiziet no darba sakarā ar aiziešanu pensijā, un tādu iesniegumu darba devējam viņa nerakstīja. Kad sāka strādāt jaunā grāmatvede, valdes loceklis /pers. H/ aizskarošā tonī pieprasīja viņai (prasītājai) atstāt darba vietu un strādāt pie sekretāres datora, bet pie viņas datora nosēdināja jauno grāmatvedi. 2013.gada 22.augustā sākās telefona zvani prasītājai, jo jaunā grāmatvede neko nezināja par grāmatvedības uzskaites programmām un nevarēja sagatavot

atskaites. Taču uz sekretāres datora prasītāja nevarēja sagatavot atskaites, jo tajā nebija vajadzīgo programmu. Prasītājai paaugstinājās asinsspiediens, un /pers. H/ (valdes loceklis) pateica, lai prasītāja iet mājās, un meita aizveda viņu pie ārsta. Neatbilst patiesībai, ka viņa nebija sagatavojusi dokumentus nodošanai; viņa bija jau sagatavojusi dokumentu par dokumentu novietošanu seifā.

Pēdējos četrus gadus prasītāja strādāja bez atvaļinājuma, jo nebija aizvietotāja; darba devējs ļāva viņai izmantot atvaļinājumu 4 - 7 dienas, un arī tai laikā viņa strādāja pie datora un sūtīja darba devējam grāmatvedības atskaites, visu laiku bija darba devēja rīkojumi kaut ko aprēķināt, veikt pārskaitījumus.

2013.gada 3.oktobrī prasītāja atstāja iesniegumu par atbrīvošanu no darba un mutiski paskaidroja uzteikuma iemeslus, taču 9.oktobrī saņēma paziņojumu par atbrīvošanu no darba, pamatojoties uz Darba likuma 101.pantu. Uzskata, ka ir cietusi darba devēja vainas dēļ, jo tika atbrīvota no darba bez viņas ziņas, un aprēķina summas darba devējs viņai pārskaitīja ar nokavēšanos. 2012.gadā uzņēmejsabiedrībai pasliktinājās darba rezultāti, radās nodokļu parādi, sociālais nodoklis 2012.gadā nebija samaksāts. Prasītāja par to ziņoja vadībai, taču vadītājs neiedziļinājās, bet grāmatvede to nevarēja paskaidrot. Kad viņa aizgāja uz Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūru, viņai izskaidroja, ka vecuma pensijas izmaksa viņai tiks aizkavēta uz 4 mēnešiem.

Prasītājas skatījumā, viņa ir cietusī, viņai nodarīts kaitējums, kas novērtējams 1 000 EUR apmērā; šai summā ietilpst gan neizmaksātā atlaišanas pabalsta summa, gan morālā kaitējuma atlīdzība. Morālo kaitējumu prasītāja pieprasa sakarā ar to, ka darba devējs neizmaksāja kompensāciju. Pamatojot pieprasītās summas apmēru, prasītāja paskaidroja, ka 1 000 EUR viņai pietiks, jo SIA „Latgales Jumts" ir parādi, citu kritēriju, pēc kuriem var vadīties, nosakot morālā kaitējuma summas apmēru, nav.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē neieradās, par lietas izskatīšanas vietu un laiku atbildētājam tika savlaicīgi paziņots likumā noteiktā kārtībā. Par neierašanās iemeslu atbildētājs tiesai nav paziņojis, nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu.

Ņemot vērā, ka atbildētājs ir iesniedzis tiesai rakstveida paskaidrojumus par prasību, tiesa uzskatīja par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

M o t ī v u d

Lietā nav strīda, ka starp prasītāju un atbildētāji pastāvēja darba tiesiskās attiecības līdz 2013.gada 3.oktobrim, un to pierāda darba līgums Nr.12.-2009., kas noslēgts 2009.gada 1.jūnijā starp prasītāju kā darbinieci un atbildētāju kā darba devēju (lietas 6.-11.lapa). Darba līgums noslēgts uz nenoteiktu laiku ar pārbaudes termiņu 3 mēneši. Ar 2010.gada 30.decembra grozījumiem darba līgumā prasītājai noteikta pamata darba alga par grāmatvedes darbu 200 lati mēnesī un alga par kasieres darbu 30 lati mēnesī.

Lietā nav arī strīda par to, ka darba tiesiskās attiecības starp pusēm ir izbeigtas no 2013.gada 3.oktobra. Strīds ir par to, uz kāda pamata darba tiesiskās attiecības izbeigtas.

Tiesai ir iesniegts prasītājas 2013.gada 3.oktobra iesniegums ar lūgumu atbrīvot viņu no darba saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu no 2013.gada 3.oktobra un pēdējā darba dienā izmaksāt darba samaksu, kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu līdz atbrīvošanas dienai un atlaišanas pabalstu saskaņā ar Darba likuma 112.panta otro daļu, kā arī izsniegt viņai darba algas aprēķinu un nodokļu ieturējumu atšifrējumu.

Prasītāja uzskata, ka darba devējam šis viņas uzteikums ir saistošs, un darba tiesiskās attiecības ar viņu bija izbeidzamas uz viņas norādītā pamata, proti, pamatojoties uz Darba likuma 100.panta piekto daļu.

Darba likuma 100.panta piektā daļa, uz kuru prasītāja pamatojusi savu uzteikumu, paredz darbiniekam tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, neievērojot šajā pantā noteikto uzteikuma termiņu, ja viņam ir svarīgs iemesls; par šādu iemeslu atzīstams katrs tāds apstāklis, kas, pamatojoties uz tikumības un taisnprātības apsvērumiem, neļauj turpināt darba tiesiskās attiecības.

Juridiskajā literatūrā izteikts viedoklis, ka, uzteicot darba līgumu uz Darba likuma 100.panta piektās daļas pamata, darbiniekam jānorāda apstākļi, kas neļauj turpināt darba tiesiskās attiecības. Turklāt „[..] viņam jābūt pietiekami pārliecinātam, ka [..] vajadzības gadījumā viņš spēs pamatot savu rīcību un pierādīt, ka pie tiem apstākļiem, kas pastāvēja, no tikumības un taisnprātības aspekta raugoties, viņš darbu turpināt nevarēja." (I.Gailums, Darba likums.Komentāri.Tiesu prakse. 3.grāmata, D daļa, 15.lpp.)

Prasītāja savā uzteikumā nav norādījusi uz apstākļiem, kuri neļauj viņai turpināt darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju. Prasības pieteikumā prasītāja norādīja, ka viņa tikusi pakļauta psiholoģiskai vardarbībai no darba devēja – SIA „Latgales Jumts" valdes locekļa /pers. F/ puses, kas izpaudusies kā prasītājas nepamatota kritizēšana darba kolēģu klātbūtnē. Tiesas sēdē prasītāja norādīja, ka darba devēja netaisnīga attieksme pret viņu izpaudusies tādējādi, ka viņai likts atstāt viņas iepriekšējo darba vietu un strādāt pie sekretāres datora, un sagatavot dokumentus un atskaites neiespējami īsā laikā, kas nav bijis fiziski iespējams, un pret viņu paaugstinājis balsi jaunais valdes loceklis /pers. H/, bet ar iepriekšējo valdes locekli viņai bijušas labas darba attiecības.

Par pierādījumu prasītājas norādītajiem apstākļiem, kas bijuši par iemeslu prasītājai izteikt darba līgumu uz darba likuma 100.panta piektās daļas pamata, prasītāja iesniedza tiesai zīmīti, datētu ar 19.08.2013., kurā dots rīkojums uzdevumu izmaksāt darba algu inženiertehniskajiem darbiniekiem 2013.gada 19.augustā, izmaksāt darba algu strādniekiem piektdien, 2013.gada 23.augustā, un izmaksāt darba algu /pers. L/, bez izpildes termiņa norādes; zīmīti, datētu ar 21.08.2013., kurā pieprasītas ziņas par atlikumiem par atlaistajiem darbiniekiem un debitoru, kreditoru, banku sarakstu; izpildes termiņš nav norādīts; kā arī darba laika uzskaites tabulas melnrakstu ar rezolūciju „Grāmatvedībai". Ņemot vērā, ka prasītāja bija pieņemta darbā par grāmatvedi un kasieri (darba līguma 4.1.punkts), un darba līgumā 4.2.punktā prasītājai noteikti pienākumi cita starpā izdarīt ierakstus uzskaites un grāmatvedības dokumentos, veikt nepieciešamos aprēķinus, veikt darba algas aprēķina un izmaksas palīgdarbus, sastādīt finanšu dokumentus apstiprināšanai pirms iesniegšanas vadībai, akcionāriem, juridiskām un citām ar likumu noteiktām personām, gatavot maksājumu deklarācijas, kontrolēt pārskatus un grāmatvedības grāmatas u.c., tiesa secina, ka prasītājas iesniegtās zīmītes ar iespējamajiem darba devēja norādījumiem un uzdevumiem izpildei nepārsniedz prasītājas darba līgumā paredzētos pienākumus, un nav pamata atzīt šādus darba devēja rīkojumus, ja tādi bijuši, par tādiem, kas ir pretrunā ar tikumības vai taisnprātības apsvērumiem.

Prasītājas pieaicinātā lieciniece /pers. M/ tiesas sēdē liecināja, ka viņa strādāja SIA „Latgales Jumts" par juriskonsulti no 2013.gada janvāra līdz oktobrim, un šai laikā prasītājai bija daudz konfliktu ar visiem ofisa darbiniekiem un arī ar vadību. Vadītājs tiešām lika prasītājai pāriet strādāt pie cita datora, bet vadītājam bija tiesības dot šādu rīkojumu, jo bija pieņemts jauns darbinieks, un prasītājai bija jānodod savi pienākumi šai jaunajai darbiniecei. Rīkojumi no vadītāja puses netika izteikti rupjā formā. No iepriekšējā vadītāja puses nekāda terorisma darba vietā nebija, un arī jaunais vadītājs nepieļāva nekādu rupjību vai balss pacelšanu, bija labas darba attiecības.

Pie šādiem apstākļiem tiesa secina, ka lietā nav iegūti pierādījumi par prasītājas norādīto apstākļu esamību, ne arī par citiem apstākļiem, kas liecinātu par mobingu vai netaisnīgu attieksmi pret prasītāju no darba devēja puses, kas varētu dot pamatu prasītājai izbeigt darba tiesiskās attiecības uz Darba likuma 100.panta piektās daļas pamata.

Tiesai iesniegts arī SIA „Latgales Jumts" 2013.gada 10.septembra paziņojums Nr.128/2013, kurā atbildētājs informējis prasītāju par to, ka viņa nav izpildījusi darba devēja rīkojumu par dokumentācijas, saistītas ar SIA „Latgales Jumts" darbību, nodošanu vecākajai grāmatvedei /pers. I/ līdz 2013.gada 16.augustam un 2013.gada 22.augusta pavēli par grāmatvedības dokumentu nodošanu, pamatojoties uz 2013.gada 21.augustā apstiprināto pieņemšanas-nodošanas aktu. Šai sakarā darba devējs uzaicināja prasītāju ierasties un paskaidrot savu darbību vai bezdarbību, vienlaikus paziņojot, ka pēc darbnespējas

lapas slēgšanas darba tiesiskās attiecības ar prasītāju tiks izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu vai 2.punktu. Šāds paziņojums nav uzskatāms par darba devēja uzteikumu Darba likuma izpratnē, jo darba tiesiskās attiecības starp pusēm pēc tam ir turpinājušās līdz 2013.gada 3.oktobrim, kad prasītāja iesniedza uzteikumu darba devējam.

Darba likuma 100.panta pirmā daļa noteic darbinieka tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu vienu mēnesi iepriekš, savukārt šā likuma panta ceturtajā daļā noteikts, ka darbiniekam un darba devējam vienojoties, darba līgumu var izbeigt arī pirms uzteikuma termiņa izbeigšanās.

A r 2013.gada 4.oktobra paziņojumu Nr.139/2013 atbildētājs ir paziņojis prasītājai, ka saskaņā ar prasītājas 2013.gada 3.oktobra iesniegumu darba tiesiskās attiecības ar prasītāju ir izbeigtas no 2013.gada 3.oktobra, pamatojoties uz Darba likuma 100.panta pirmo daļu, t.i., sakarā ar darbinieka atteikšanos turpināt darba tiesiskās attiecības. Tādējādi atbildētājs ir piekritis prasītājas uzteikumam un tajā norādītajam darba tiesisko attiecību izbeigšanās termiņam. Ņemot vērā, ka lietas iztiesāšanas gaitā netika iegūti pierādījumi par tādu apstākļu esamību, kas dotu pamatu prasītājai uzteikt darba līgumu saskaņā ar Darba likuma 100.panta piekto daļu, tiesa atzīst, ka darba tiesiskās attiecības starp pusēm izbeigtas pēc prasītājas iniciatīvas (darbinieka uzteikuma), pusēm vienojoties par darba līguma izbeigšanas termiņu, un atbildētāja norādītais darba līguma izbeigšanas pamats – Darba likuma 100.panta pirmā daļa – atbilst faktiskajiem apstākļiem un Darba likuma noteikumiem.

Pie šādiem apstākļiem tiesa secina, ka /pers. D/ (/) prasījums – atzīt, ka darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju izbeigtas pēc Darba likuma 100.panta piektās daļas - noraidāms kā nepamatots.

Izvērtējot prasījumu par neizmaksātā atlaišanas pabalsta piedziņu, tiesnese atzīst, ka arī šis /pers. D/ (/) prasījums nav pamatots. Darba likuma 112.pants neparedz atlaišanas pabalsta izmaksu, izbeidzot darba tiesiskās attiecības saskaņā ar Darba likuma 100.panta pirmo daļu. Tā kā tiesa augstāk izklāstīto apsvērumu dēļ ir atzinusi par pamatotu un atbilstošu likumā noteiktajam atbildētāja 2004.gada oktobra paziņojumā norādīto darba tiesisko attiecību ar prasītāju izbeigšanas pamatu – Darba likuma 100.panta pirmo daļu – tad atbildētājam nav pienākums izmaksāt prasītājai atlaišanas pabalstu, izbeidzot darba tiesiskās attiecības. Līdz ar to prasība šai daļā noraidāma.

Izvērtējot prasījumu par morālā kaitējuma piedziņu, tiesa konstatēja sekojošo.

2014.gada 24.marta prasības pieteikuma papildinājumā piesakot prasījumu par morālā kaitējuma 1000 EUR piedziņu, prasītāja nav norādījusi likuma normas, uz kurām šis prasījums pamatots, vienīgi norādīja, ka lūdz piedzīt no atbildētāja atlīdzību par morālo kaitējumu sakarā ar savlaicīgi neizmaksāto darba samaksu pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas psiholoģiskā terora dēļ.

Darba likums paredz darbiniekam tiesības prasīt morālā kaitējuma atlīdzību gadījumā, ja tiek pārkāpts atšķirīgas attieksmes aizliegums un aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas (Darba likuma 29.panta astotā daļa). Izskatāmajā lietā tiesa nav konstatējusi šādus apstākļus.

Savukārt Civillikuma 1635.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrs tiesību aizskārums, t.i., katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Saskaņā ar šā likuma panta trešo daļu, prezumpcija par morālā kaitējuma nodarīšanu piemērojama tad, ja šā panta pirmajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu, vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo; citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Prasītāja norādīja, ka atbildētājs izmaksāja viņai pienākošās summas ar nokavēšanos, un tieši šīs atbildētāja darbības uzskata par tādām, kas prasītājai nodarījušas morālo kaitējumu.

Darba likuma 128.panta pirmajā daļā darba devējam noteikts pienākums atlaišanas dienā izmaksāt darbiniekam visas summas, kas viņam pienākas no darba devēja, bet, ja darbinieks atlaišanas dienā nav veicis darbu, viņam pienākošās summas izmaksā ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad darbinieks pieprasījis aprēķinu.

Tiesas rīcībā nav pierādījumu par to, kad tieši prasītāja ir iepazīstināta ar darba devēja rīkojumu par viņas atlaišanu.

No prasītājas iesniegtā konta izraksta redzams, ka SIA „Latgales Jumts" ir pārskaitījusi prasītājai darba algu par 2013.gada augustu 2013.gada 18.septembrī, bet kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu – 2013.gada 1.novembrī, tādējādi atbildētājs nav ievērojis Darba likuma 128.panta pirmās daļas prasības par visu darbiniecei /pers. D/ (/) pienākošos summu izmaksāšanu atlaišanas dienā.

Tomēr, ņemot vērā, ka darba tiesiskās attiecības tika izbeigtas tai pašā dienā, kad prasītāja iesniedza uzteikumu, tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja iebildumu, ka tas objektīvi nebija iespējams. Bez tam prasītājai pienākošās summas ir izmaksātas (ieskaitītas prasītājas norēķinu kontā) mazāk nekā mēnesi pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās. Tiesas ieskatā, šāds nokavējums nevarēja nodarīt prasītājai tādu morālu kaitējumu (morālas ciešanas), kas atbildētājam būtu jāatlīdzina naudas izteiksmē.

Tiesa atzīst par nepamatotu arī prasītājas norādīto, ka atbildētāja darbību dēļ (nepārskaitot viņai visas summas darba tiesisko attiecību izbeigšanas dienā) prasītājai netika savlaicīgi aprēķināta un izmaksāta pensija, jo no Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūras Daugavpils reģionālās nodaļas 2013.gada 10.oktobra lēmuma Nr.13/2248093 redzams, ka vecuma pensija prasītājai piešķirta no 2013.gada 8.jūlija, tātad vēl pirms uzteikuma un darba tiesisko attiecību izbeigšanās.

Līdz ar to noraidāms arī /pers. D/ (/) prasījums par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu no atbildētāja.

Tā kā prasītāja bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, iesniedzot prasību tiesā, tad tiesas izdevumi sedzami no valsts budžeta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otrās, trešās un ceturtās daļas noteikumiem.

R e z o l u t ī v

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5., 8.-10., 92., 93., 97., 189.-193.pantu, 42.panta pirmo daļu, tiesa

n o s p r i e d a :

/pers. D/ (/) prasību noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas. Apelācijas sūdzība iesniedzama Daugavpils tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums 2014.gada 14.novembris.

Tiesnese /paraksts/